

EELHINNANG

Kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse eelhindang on antud lähtudes KeHJS § 6 lg 3 kriteeriumitest:

1. Tegevuse ala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimused

1.1. Maakasutus

Turja sadam (edaspidi ka *sadam*) asub Kambrinasva ääres, Sadama (85801:005:0078) kinnistul, Turja külas Valjala vallas Saaremaal. Tegemist on väikesadamaga, kus ei osutata tasulisi sadamateenuseid. Sadama kinnistu edelanurgas on vana sadamahoone, loodenurgas vanad sadama kuurid, idaküljele jääb olemasolev paadisild ja kai ning kinnistu keskel on vana parkla. Sadama maismaa osa on peamiselt lage maa, mida ümbritsevad aia ümber kasvavad kadakad. Alale jääb veel ka võsa ala ja kaldal paiknev pillirooga kaetud ala. Juurdepääs sadamale toimub mööda asfaltkattega Kallemäe-Turja teed.

1.2. Alal esinevad loodusvarad, nende omadused ja taastumisvõime ning looduskeskkonna vastupanuvõime

Sadama veealal ja sellega piirneval maismaa-alal ei esine loodusvarasid kasutataval kujul.

1.3. Märgalade, randade ja kallaste, pinnavormide, metsade, kaitstavate loodusobjektide, sealhulgas Natura 2000 võrgustiku alade vastupanuvõime

Turja sadamas ei asu kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 ala, kuid sadamast ca 250 m edelasuunas kulgeb Siiksaare-Oessaare hoiuala välispiir. Siiksaare-Oessaare hoiuala moodustati Vabariigi Valitsuse määrusega nr 176 (Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas) 27. juulil 2006. aastal. Siiksaare-Oessaare hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide –nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse.

1.4. Alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud.

1.5. Maareformi seaduse tähenduses tiheasustusega alade ning ajaloo-, kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõime

Piirkonna näol on tegemist hajaasustusalaga ja aastaid tegutseva sadamapiirkonnaga. Sadama võimalikus mõjupiirkonnas ei asu ajaloo- kultuuri- või arheoloogilise väärtusega objekte.

2. Tegevuse iseloom, kaasa arvatud selle tehnoloogiline tase

Turja sadama näol on tegemist amortiseerunud kalasadamaga, mille rekonstrueerimise eesmärgiks on kalanduse ja sellega seotud tegevusalade arendamine ning rannaküla elujõu kindlustamine piirkonnas. Sadama rekonstrueerimise käigus on kavandatud süvendustööd mahus kuni 3800 m³, kai rekonstrueerimine ning slipi ja kaldakindlustuse ehitamine. Rekonstrueerimis- ja ehitustööde käigus paigutatakse veekogu põhja pinnast (maakivid) ning uputatakse tahkeid aineid (betoonelemendid) mahus kuni 961 m³. Sadama süvendamisel tekkiv pinnas planeeritakse Vihterna (85801:005:0149) kinnistule. Vee-erikasutuse piirkonna koordinaadid on järgmised:

1. Süvenduspiirkond

XY: 6466333.5828, 437445.7997

XY: 6466316.1941, 437524.6643

XY: 6466279.0949, 437519.4640

XY: 6466282.6154, 437491.8298

XY: 6466252.8742, 437487.5788

XY: 6466254.9556, 437472.4734

2. Rekonstrueerimistööde piirkond

XY: 6466310.2990, 437464.7810

XY: 6466302.1710, 437461.2980

XY: 6466284.2080, 437472.3420

2.1. Loodusvarade kasutamine

Sadama rekonstrueerimise käigus toimub vee erikasutus, selle kirjeldus ja materjalide kasutus on antud eelmises punktis.

2.2. Jäätme- ja energiamahukus

Vee erikasutusega seotud tööde käigus tekkivaid jäätmeid käideldakse jäätmeseaduses sätestatud korras.

2.3. Lähipiirkonna teised tegevused

Sadam asub hajaasustusalal ning selle võimalikus mõjupiirkonnas (vähemalt 1000 m raadiuses) ei asu teisi sadamaid ega toimu muud märkimisväärset majandustegevust.

3. Tegevusega kaasnevatest tagajärgedest

3.1. Vesi ja pinnas

Taotlusest nähtub, et süvendustööd toimuvad vahetult sadamas mahus kuni 3800 m³. Eemaldatava pinnase näol on tegemist muda, liiva ja savimõllmoreeniga, seega on süvendamisele kuuluv pinnas suhteliselt kergesti eemaldatav. Kuna märkimisväärselt suur osa eemaldatavast pinnasest kuulub muda ja savi kategooriasse, tekib piirkonnas süvendamise käigus paratamatult suuremas koguses heljumit. Kambrinasv on suhteliselt madalaveeline ja suletud lahesopp, kuid sellele vaatamata kalarikas. Piirkonnas on tavalisteks liikideks ahven, roosärg, hõbekoger ning kaugemal ka räim. Kalamari ja larvid on äärmiselt tundlikud vees oleva heljumi suhtes ning letaalseks võivad saada juba väikesed kogused setet marja pinnal või heljumit veesambas. Tulenevalt eeltoodust tuleb heljumi mõju vältimiseks veesisesed tööd ajastada väljapoole kalade kudemisperioodi (15. aprill – 31. mai). Planeeritavate tööde

läheduses puudub avalik supelrand, mille puhul vee kvaliteedi mõjutamine võiks olla oluline selle kasutajatele.

Sadama rekonstrueerimisel toimub seoses sadamarajatiste ehitamisega, mere põhja täitmine (pinnase paigutamine ja tahkete ainete uputamine). Sellega seoses on ette näha põhjaloomastiku lokaalne hävimine. Kõige enam mõjutab aga põhjakooslusi sadama lähipiirkonnas süvendamise käigus vette paisatav heljum. Heljumi mõju avaldub eeskätt valguskliima halvenemises ja troofsustaseme tõusus. Ülespaisatav põhjasete püsib mõnda aega veesambas ning võib hoovustega kanduda sadamast kaugemale, mistõttu võib mõju põhjaloomastikule esineda ka veidi kaugemal. Kuna süvendatava pinnase osakaal ei ole märkimisväärselt suur, siis on muutused ajutised. Põhjaloomastik taastub 2 kuni 3 aasta möödumisel. Kumulatiivseid mõjusid ei esine.

Süvendustööde käigus saadud setted on kavas kasutada maismaal, mis vastab säästva arengu põhimõtetele. Kuna piirkonnas ei ole toimunud olulist majandustegevust ja teadaolevalt ka veekogu reostust on sadama akvatooriumist ja faarvaatrist süvendatavad setted puhtad, mistõttu pole vaja seada pinnase käitlemiseks erinõudeid.

Vaadeldava piirkonna rannik on väga lauge reljeefiga. Kogu sadama ja Kambrinasva piirkond tervikuna on ümbritsetud looduslike piiretega, mis ei lase selles piirkonnas kujuneda märkimisväärsel lainetusel, mis omakorda mõjutaks randade arengut. Ranna piires puuduvad lainetuse aktiivsele tegevusele viitavad iseloomulikud kulutuslikud ja kuhjelised pinnavormid. Aktiivseid rannaprotsesse iseloomustavad ning pinnavorme kujundavad rannalähedased setete liikumised sadama piirkonnas puuduvad. Rannad alluvad taimestumisele, paiguti levivad ulatuslikud roostikud. Eeltoodule tuginedes võib väita, et sadama süvendamine ja sadamarajatiste ehitamine ei avalda olulist mõju rannalähedasel alal hüdrodünaamilisele režiimile, mis omakorda võiks põhjustada ümberkaudsete randade olulisi muutusi. Vee erikasutusega seotud tööd on kokkuvõttes lokaalsed, mistõttu puudub vajadus vee erikasutuse aegse ja järgse seire teostamiseks.

3.2. Õhu saastatus

Sadama rekonstrueerimise käigus toimuv vee erikasutus ei põhjusta olulisi muutusi õhukvaliteedi osas antud piirkonnas. Vähene mõju ümbritsevale keskkonnale võib avalduda eelkõige seoses sadama rekonstrueerimisel kasutatava tehnikaga, kuid seda mõju ei saa pidada oluliseks.

3.3. Jäätmete ke

Vee erikasutusega seotud tööde käigus tekkivaid jäätmeid käideldakse vastavalt õigusaktides sätestatule.

3.4. Müra

Tegevusega võib kaasneda müra, kuid eeldatavalt ei ületa müratase kinnistu piiril sätestatud piirmäärasid müra osas. Sadama mõjupiirkonnas asuvad vaid üksikud elumajad, mistõttu ei ole müra mõju oluline piirkonna elanikele.

3.5. Vibratsioon

Eeldatavalt ei teki vee erikasutuse käigus vibratsiooni, mis põhjustaks olulisi muutusi antud piirkonnas.

3.6. Valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Valguse, soojuse ja kiirguse reostust vee erikasutusega ümbruskonnale ei kaasne. Lõhnareostus on lühiajaline ning ehitustööde aegne ja valdavalt seotud ehitustööde käigus kasutatavate masinate ja veokite diiselmootoritega.

4. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus

Sadama rekonstrueerimise käigus on teoreetilisteks võimalusteks kasutatava tehnikaga toimuv avari, kuid selle esinemise tõenäosus on väike, kuna üldine liiklus piirkonnas on väike. Eeldus heast koostööst ja ladusast info liikumisest töödel osalevate inimeste vahel ning töökorras tehnika kasutamisest aitab vähendada kõikvõimalikke avariisid ja nendest tulenevat kahjulikku mõju. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva maastiku ja vee kahjustamine.

5. Kavandatava tegevuse eeldatavast mõjust Natura 2000 võrgustiku alale

Natura alade kaitse korraldamise põhimõtteks on, et alustada või jätkata võib kõiki tegevusi, mis ei ohusta ega kahjusta sellel alal kaitstavate liikide soodsat seisundit ning alade terviklikkust. Hoiualadel on keelatud hävitada ja kahjustada elupaiku, mille kaitseks hoiualad on moodustatud ning kaitstavaid liike oluliselt häirida. Keelatud on ka tegevus, mis seab ohtu elupaikade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi. Antud projektiga kavandatavad tegevused ei ohusta kaitstavaid loodusobjekte, sh Natura 2000 ala.

5.1. Kavandatava tegevuse eeldatav mõju mõnele muule kaitstavale loodusobjektile

Vastavalt taotluses toodud infole, ei mõjuta kavandatud tegevus muid kaitstavaid loodusobjekte ja liike.

6. KeHJS § 6 lg 3 punktides 1–4¹ nimetatuga kaasneva mõju suurus, ruumiline ulatus, kestus, sagedus ja pöördumus, toime, kumulatiivsus ja piiriülene mõju ning mõju ilmnemise tõenäosus

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, kuna:

- kavandatav tegevus ei mõjuta kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletava tegevuse tulemusel ei teki olulist mõju veekeskkonnale, sh merepõhja elustikule ja kalastikule juhul kui töid tehakse väljapool kalade kudeaega (01.04 – 31.05);
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletav tegevus ei ületa piirmäärasid müra, õhusaastatuse ja vibratsiooni osas;
- eelhindamise tulemusena selgus olulise kumulatiivse mõju puudumine;
- seega puudub kavandataval tegevusel eeldatavalt oluline keskkonnamõju.